

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης στον Άγ. Βουκόλο Σμύρνης: Μνήμες και Παρόν

/ [Πεμπτούσία](#)

Κατά την 6η του τρέχοντος μηνός, η Α.Θ.Π., ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος ετέλεσε μία ακόμη ιστορική Θεία Λειτουργία σε ένα ναό που σημαδεύει τη μαρτυρική πορεία του Γένους μας. Πρόκειται για τον προσφάτως αναστηλωμένο ιστορικό Ορθόδοξο Ναό του Αγίου Βουκόλου Σμύρνης, τον μοναδικό εκ των παλαιών δεκαέξι Ναών της «νύφης της Ιωνίας» που διεσώθη της μεγάλης καταστροφής.

Στη θεία λειτουργία, την πρώτη που τελέστηκε στον Άγιο Βουκόλο μετά το 1922, συμμετείχαν οι Μητροπολίτες Σικάγου Ιάκωβος, Κρήτης Ειρηναίος, Αρκαλοχωρίου Ανδρέας και Κορωνείας Παντελεήμων. Παρέστησαν δε συμπροσευχόμενοι οι Μητροπολίτες Ελβετίας Ιερεμίας, Τορόντο Σωτήριος, Σύμης Χρυσόστομος, Γορτύνης Μακάριος, Βελγίου Αθηναγόρας, Λέρου Παΐσιος και Κυδωνιών Αθηναγόρας, οι Επίσκοποι Αμορίου Νικηφόρος, Ηγούμενος της Ιεράς Πατριαρχικής

και Σταυροπηγιακής Μονής Βλατάδων, και Έγρας Ιερώνυμος, εκ της Σερβικής Εκκλησίας, ο Πρέσβης της Ελλάδος στην Άγκυρα, Κυριάκος Λουκάκης, ο Γενικός Πρόξενος στη Σμύρνη, Θεόδωρος Τσακίρης, ο Πρόεδρος και η Αντιπρόεδρος της Ένωσης Σμυρναίων μαζί με όμιλο προσκυνητών της Ενώσεως.

Επίσης, παρέστησαν ο Δήμαρχος της Σμύρνης Aziz Kocaoglu, ο Δήμαρχος Θεσσαλονίκης Γιάννης Μπουτάρης και ο Πρόεδρος του Εμπορικού Επιμελητηρίου Ekrem Demirtas, μαζί με τους οποίους ο Οικουμενικός Πατριάρχης, μετά τη θεία λειτουργία, φύτευσε στον αυλόγυρο του Ναού ένα δενδρίλιο Μυρτιάς, ενώ άναψε ένα καντίλι στο σημείο όπου κατά την παράδοση βρισκόταν ο τάφος του Αγίου Βουκόλου.

Να σημειωθεί ότι ο ιστορικός Ναός ήταν γεμάτος από πιστούς από την μικρή Ορθόδοξη Κοινότητα της Σμύρνης, από την Πόλη και προσκυνητές από την Ελλάδα αλλά και άλλες χώρες.

Παραθέτουμε ακολούθως το κείμενο της ιστορικής Ομιλίας του Πατριάρχου μας, αμέσως μετά το πέρας της Πατριαρχικής και Συνοδικής Θείας Λειτουργίας.

Ιερώτατοι άγιοι αδελφοί Συνοδικοί πάρεδροι, συνδιοικηταί του ιερωτάτου θεσμού του Οικουμενικού μας Πατριαρχείου,

Μακάριοι Ορθόδοξοι πατέρες, πρόγονοι και αδελφοί, οι αναπαυόμενοι εις τους τόπους τούτους,

Πατέρες, αδελφοί και τέκνα, εκλεκτοί συμπροσκυνηταί της χάριτος του Αγίου Βουκόλου και των απειραρίθμων Αγίων και μαρτύρων της Ιωνικής γης, γνωστών και ανωνύμων,

Εξοχώτατοι κ. Πρέσβυ, κ. Γενικέ, κ. Δήμαρχε Θεσσαλονικέων,

«Έστι δε και άλλα πολλά όσα εποίησεν ο Ιησούς, άτινα εάν γράφηται καθ' έν, ουδέ αυτόν οίμαι τον κόσμον χωρήσαι τα γραφόμενα βιβλία. Αμήν». Με αυτούς τους λόγους κατακλείει το ιερόν ευαγγέλιόν του της αγάπης, της επαγγελίας και της σωτηρίας, ο καταστήσας πρώτον Επίσκοπον Σμύρνης τον Άγιον Βουκόλον ευαγγελιστής Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος (Ιωάν. κα , 25).

Σημερον, ότε «η χάρις του Αγίου Πνεύματος ημάς συνήγαγε» πανταχόθεν εις τον Ιερόν τούτον Ναόν της νύμφης της Ιωνίας, της αρχαιοτάτης και ιστορικής πόλεως Σμύρνης, μιμνησκόμεθα των λόγων τούτων του Ευαγγελιστού και ομολογούμεν ότι αληθώς τα βιβλία και αι συγγραφαί του κόσμου όλου, από της δημιουργίας του και μέχρι σήμερον, δεν θα ηδύναντο όχι μόνον να περιγράψουν αλλά και ανθρωπίνως να εκφράσουν το θαύμα της δια του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού συγκροτηθείσης

και από περάτων έως περάτων της οικουμένης εκτεινομένης Μιας Ορθοδόξου Εκκλησίας. Ούτε όμως θα ηδύναντο να περιγράψουν αυθεντικώς, εξ ετέρου, το μεγαλείον και την λαμπρότητα, ως και την έκτασιν του θριάμβου του Ορθοδόξου ήθους, της Ορθοδόξου μαρτυρίας εν Χριστώ και του μαρτυρίου εν Χριστώ της τοπικής Εκκλησίας και της μεγαλοπόλεως Σμύρνης, «της πόλεως της δημιουργίας και της ευημερίας αλλά και του θρύλου και του πόνου, του σπαραγμού και της οδύνης». Παρά το απαισιόδοξον απόφθεγμα του ειδότος καλώς τα κατά την πόλιν ταύτην Σμυρναίου ποιητού Γιώργου Σεφέρη ότι «η Σμύρνη έχει χάσει τον ίσκιό της, όπως τα φαντάσματα», η πολυπολιτισμική Σμύρνη αποτελεί διαχρονικόν καστροφύλακα μνήμης και βιώσεως της σωτηριώδους διδασκαλίας και της Ορθοδόξου μαρτυρίας του ευσεβούς ημών Γένους. Είναι η διαχρονική μνήμη και μαρτυρία του Κυρίου Ιησού, δια του Ευαγγελιστού Ιωάννου, του εορταζομένου εν τω Ναώ του Αγίου Βουκόλου, και του διδασκάλου και διαδόχου του Αγίου Πολυκάρπου και της «μέχρι των εσχάτων» σειράς των αιμνήστων Ιεραρχών της πόλεως, οι οποίοι ετήρησαν «την μαρτυρίαν Ιησού», και εισελθόντες «εις τον χώρον της κρίσεως του Θεού», αναμένουν τον στέφανον της ζωής και του αγώνος, «ον αποδώσει εκάστω ο Κύριος εν τη εσχάτη ημέρα».

Ευρισκόμεθα εις την περικλυτον Σμύρνην, την εν τόπω περικλειομένην και οριοθετουμένην και συνάμα αχώρητον και άπειρον εις την μνήμην και εις την ιστορίαν. Φέρομεν εις τον νουν μας ότι αι ιστορικά εναλλαγαί, αι οποίαι αλληπαλλήλως παρατηρούνται εις τον ταλαίπωρον πλανήτην μας, δεν επέτρεψαν επί δεκαετηρίδας, «κρίμασιν οις οίδεν» ο Κύριος, την τέλεσιν εν λειτουργική συνάξει ενταύθα της πανηγύρεως του πρώτου Επισκόπου της Σμύρνης. Της Σμύρνης η οποία έχει να παρουσιάση πλήθος αγίων ιεραρχών, μαρτύρων και οσίων, κοσμούντων δια του βίου και των άθλων των το εορτολόγιον της Ορθοδόξου Εκκλησίας και την «ιεράν βίβλον του Γένους», κατά την τήρησιν της προτροπής του Κυρίου προς τον Άγγελον-Επίσκοπον της Σμύρνης: «Γινου πιστός άχρι θανάτου, και δώσω σοι τον στέφανον της ζωής» (Αποκ. β , 10-11).

Πρώτος δε γενόμενος πιστός άχρι θανάτου και ομολογήσας την πίστιν προς τον Θεάνθρωπον και Σωτήρα Κυριον Ιησούν Χριστόν, είναι ο σήμερα εορταζόμενος Άγιος Βουκόλος, ο οποίος «ως επίσημος κριος ετέθη επί κεφαλής της χορείας των Σμυρναίων αγίων», παραδούς βιωματικώς εις τους μετέπειτα πιστούς της Σμύρνης και της περιοχής την παρά του διδασκάλου του Ιωάννου του Θεολόγου παραληφθείσαν σωτήριον διδαχήν του Ευαγγελίου.

Η πίστις εις τον Χριστόν, θεωρουμένη κατά τους τρεις πρώτους Χριστιανικούς αιώνας, αλλά και εν συνεχεία, κατά περιόδους εις ωρισμένους τόπους, ως «έγκλημα καθοσιώσεως» ετιμωρείτο δια φρικτών μαρτυρίων και βασανιστηρίων,

εις τα οποία καθυπεβλήθη και ο Άγιος Βουκόλος δια της αποτομής εν τέλει της κεφαλής του.

Εδώ θα ηθέλαμε να αναφέρωμεν ότι και της ημετέρας Μετριότητος επιθυμία και πρόθεσις και συνεχής προσπάθεια υπήρξεν απ' αρχής της Πατριαρχίας μας η ανακαίνισις του ιστορικού τούτου σεβάσματος της Ορθοδόξου πίστεως και του ευσεβούς Γένους μας, ως τόπου ιστορίας, μαρτυρίας, μνήμης και μαρτυρίου. Ήδη είχομεν εργασθή δι' ἐκκλήσεων και προτροπών προς τούτο και είχομεν οργανώσει προ 18 ετών κατά τον πανορθόδοξον εορτασμόν επί τη ανακηρύξει της πόλεως της Θεσσαλονίκης ως Πολιτιστικής Πρωτευούσης της Ευρώπης, επί τούτω «συναυλίαν». Δοξάζομεν τον άναρχον Υίόν, συν τω Πατρί και τω Αγίω Πνεύματι, ότι το όραμα και η πρωτοβουλία εκείνη εστέφθη υπό επιτυχίας χάρις εις την μεγαλόπνοον δραστηριότητα του Δημάρχου Σμύρνης Εντιμοτάτου κυρίου Aziz Kocaođlu, προς τον οποίον και προς το υπ' αὐτόν Δημοτικόν Συμβούλιον και από της θέσεως ταύτης εκφράζομεν τας προσηκούσας ευχαριστίας δια την διάσωσιν του μνημείου τούτου.

Αδελφοί μου, απευθύνομεν προς εαυτούς και αλλήλους, προς εσάς τους ευλαβεῖς προσκυνητάς και προς άπαν το Ορθόδοξον πλήρωμα, τον λόγον της αληθείας της μαρτυρίας και του μαρτυρίου, των διαχρονικώς μέχρι των εσχάτων ημερών εμπειρικώς βιουμένων ιδιαιτέρως εις την πόλιν ταύτην και εις την Ιωνικήν γην, εις έμπρακτον βεβαίωσιν του Παυλικού λόγου, ότι η αδυσώπητος ημών των Ορθοδόξων πάλη είναι «προς τας αρχάς και εξουσίας του σκότους, προς τα πνευματικά της πονηρίας εν τοις επουρανίοις» (πρβλ. Εφεσ. α , 21).

Τούτου του ειρηνοφόρου πολέμου, των εξωτερικών διωγμών και μαρτυρίων και της αενάου εσωτερικής πάλης και της νίκης και καταξιώσεως της αληθείας του Χριστού, μέτοχοι εγένοντο πάντες οι χοροί των Αγίων, εκουσίως επιλέξαντες αυτόν εν επιγνώσει, βιούντες το Παυλικόν «εάν τις νομίμως αθλήση νομίμως και στεφανούται» (πρβλ. Β Τιμ. β , 5-6) δια του αφθάρτου στεφάνου, «ον αποδώσει εν εκείνη τη ημέρα ο δίκαιος Κριτής» (πρβλ. Β Τιμ. δ , 8).

Αδελφοί και τέκνα εν Κυρίω,

Ευρισκόμεθα αληθώς σήμερον εις χώρον και τόπον ασύλληπτον. Τόπον και χρόνον αένναον, ως τον λειτουργικόν, κατά τον οποίον βιούμεν το παρελθόν και το παρόν, εν φόβω και τρόμω, εν συγκινήσει και μακαρισμώ, εν χαρά και προσδοκία. Ζώμεν το μαρτύριον και την μαρτυρίαν των παλαιών. Βλέπομεν τους μη υπάρχοντας σήμερον δεκαέξ Ναούς της Σμύρνης, με προεξάρχοντα τον της Αγίας Φωτεινής, και τον διασωθέντα και ήδη ανακαινισθέντα Ναόν του Αγίου Βουκόλου, εν ω εστώτες δόξαν και ευχαριστίαν αναπέμπομεν τω Κυρίω. Είναι εμπρός εις τους

οφθαλμούς μας νοερώς η περίφημος Ευαγγελική Σχολή, το Κεντρικόν Παρθεναγωγείον, το Νοσοκομείον του Αγίου Χαραλάμπους, το Βρεφοκομείον και το Ορφανοτροφείον, οι περί τους 150 φιλεκπαιδευτικοί Σύλλογοι, αι 200 και πλέον Βιβλιοθήκαι, αι 35 ομογενειακαί εφημερίδες και τα περιοδικά, η αθλητική και πολιτιστική δραστηριότης του «Πανιωνίου» και του «Απόλλωνος» και άλλων γυμναστικών συλλόγων της Σμύρνης. Βλέπομεν εδώ, εις την παραλίαν, εις το «Και» της Σμύρνης, το «αρχοντικό» του Θεοδώρου Καπετανάκη, με τους τοίχους γεμάτους από αρχαίας ελληνικάς παραστάσεις και με τας εικόνας των Αγίων της Σμύρνης, μεταξύ των οποίων του Αγίου Βουκόλου και του Αγίου Πολυκάρπου. Αυτά όλα και πολλά άλλα ήσαν το καύχημα και η αλήθεια της Σμύρνης, «ένας θαυμάσιος κόσμος με οράματα, δράση και προοπτική», την απώλειαν του οποίου η λαϊκή μούσα της προσφυγιάς δια της Σμυρναίας Ξανθίππης Αναστασιάδου διεκτραγωδεί και, αλληγορικώς και πραγματικώς, περιγράφει: «πάνε κι έρχονται καράβια φορτωμένα προσφυγιά, βάψαν τα πανιά τους μαύρα, τα κατάρτια τους μαβιά. Που να βρίσκεται ο πατέρας ψάχνει η μάννα για παιδιά, μας εσκόρπισε ο αγέρας σ' άλλη γη, σ' άλλη στεριά».

Δόξα τω Θεώ όμως πάντων ένεκεν. Αξιώνει ο Κύριος του ελέους και των οικτιρμών, επιβλέπων επί την ημετέραν ταπεινώσιν, και φωτίζει και μεταβάλλει επιμονήν πολλών περιόδων και επιτρέπει, κατά τα «κρίματα» Αυτού, την τέλεσιν της Θείας Λειτουργίας εν απάση τη Ορθοδόξω Ανατολή, αρχής γενομένης προ εικοσαετίας περίπου από της Αγιοτόκου Καππαδοκίας και συνεχιζομένης εν Πόντω, εν Ιωνία και αλλαχού της Μικράς Ασίας μέχρι της σήμερον.

Εν τω πλαισίω τούτω αξιολογητέα και η από ετών μελετωμένη και ήδη υλοποιηθείσα πρωτοβουλία της ημετέρας Μετριότητος της επανασυστάσεως της Ορθοδόξου Κοινότητος Σμύρνης δια του διορισμού ως Ιερατικώς Προϊσταμένου του αξίου και δυναμικού Οσιολογιωτάτου Αρχιμανδρίτου του Οικουμενικού Θρόνου πατρός Κυρίλλου Συκή, ο οποίος μετά του διορισθέντος υφ' ήμών Εκκλησιαστικού Συμβουλίου, υπό την προεδρίαν της Ευγενεστάτης κ. Θεοώρας Χατζούδη, της Ιμβρίας, επιτελούν λειτουργικόν και ευρύτερον εκκλησιαστικόν έργον τόσον δια τους εναπομείναντας εν τη πόλει ομογενείς και τους απογόνους των, και τους διακονούντας εν τω Γενικώ Προξενείω της Ελλάδος και εν τη εν Σμύρνη εδρευούση αντιπροσωπεία της Νατοϊκής Συμμαχίας ορθοδόξους πιστούς, όσον και δια τους παρεπιδημούντας εν Σμύρνη ορθοδόξους ανεξαρτήτως εθνικής και φυλετικής καταγωγής.

Την συμβασιλείαν με τον Χριστόν, της οποίας δια πολλών μαρτυρίων και κόπων και ιδρώτων, εξωτερικών και εσωτερικών, μέτοχοι εγένοντο και ο σήμερον εορταζόμενος Άγιος Βουκόλος και μεθαύριον ο Άγιος Επίσκοπος Σμύρνης

Πολύκαρπος και κατά την ενιαύσιον περίοδον πάντες οι Άγιοι και οι Μάρτυρες, Όσοι και Δίκαιοι της Ιωνικής γης, ευχόμεθα και εις πάντας ημάς τους ζώντας και περιλειπομένους, αδελφοί και τέκνα. Και κατακλείομεν τον λόγον δια των στίχων ενός ποιήματος, αφιερωμένου εις την Σμύρνην, του γνωστού Βρεταννού George Horton:

«Βασίλισσα της Μεσογείου και δόξα της

ήταν η Σμύρνη ωραία πόλη,

και το πιο όμορφο μαργαριτάρι της Ανατολής·

Σμύρνη μου ωραία πόλη!

Κληρονόμος αμέτρητων αιώνων ιστορίας,

μητέρα ποιητών, αγίων και σοφών...

Μια απ' τις πιο αρχαίες, δοξασμένες τις Εφτά,

ήταν η Σμύρνη, η αγία πόλη

κι είχε αναμμένες τις λαμπάδες της στον ουρανό ψηλά».

«Άνω σχώμεν, λοιπόν, αδελφοί, εις τον ουρανό τας καρδίας». Και εκείθεν, εκ των ουρανών, και εντεύθεν, από της γης, μυριόστομον εύχος: «Έχομεν προς τον Κύριον», ότι «άνευ Αυτού ουδέν δυνάμεθα ποιήσαι». Αυτώ η δόξα και το κράτος και η δύναμις και η τιμή και η προσκύνησις και η ευχαριστία και η ευγνωμοσύνη, δια πάντα και κατά πάντα. Αμήν.